

Asbest

Asbestmaterialer ble tidligere brukt i bygninger og installasjoner og finnes fortsatt i en rekke bygg. Asbest kan være kreftfremkallende.

Lungekreft, lungehinnekreft (mesoteliom) og asbestose er sykdommer som er forbundet med asbest. Risikoen oppstår først når løse asbestfibre opptrer i form av støv som kan pustes inn.

Asbest er en fellesbetegnelse på en gruppe krystallinske silikatmineraler med fiberstruktur.

Asbest er blitt brukt i bygninger og installasjoner fra rundt 1920 til 1985. Størst risiko er det å finne asbest i bygg oppført i perioden fra etter andre verdenskrig og fram til 1980, men det er sannsynlig å finne asbestholdige materialer i alle bygg før totalforbudet kom i 1985. Forbudet kom på grunn av helse risikoen knyttet til innånding av asbestfibre.

Asbest har blant annet vært brukt i bygningsplater, både i tak og vegger, som isolasjonsmateriale rundt rør og kjeler, i gulvbelegg, i ventilasjonskanaler, i vann- og avløpsrør (eternittrør). [Se hvor i bygningen det kan finnes asbest](#)

Asbeststøv er helsefarlig

Normalt vil ikke asbestholdige plater innebære noen risiko med mindre de skades, bearbeides eller utsettes for påkjenninger. Risikoen er større med halvharde enn med harde plater. Asbest som er påsprøytet, hefter dårligere til underlaget og kan derfor lettere avgi støv ved reparasjon og riving.

Krav om risikovurdering

Arbeidsgiver eller byggherre som setter i gang vedlikeholds- eller bygningsarbeid, skal kartlegge hvordan og i hvilken grad arbeidstakerne kan bli eksponert for asbeststøv.

Ingen kan uten analyse si med sikkerhet om et bygg inneholder asbest. En rekke forskningsinstitutter og laboratorier kan imidlertid gjennomføre nødvendige analyser.

På bakgrunn av kartleggingen skal arbeidsgiver vurdere risikoen for arbeidstakernes helse og sikkerhet. Hvis vurderingen viser at arbeidet gir risiko for asbeststøv, skal arbeidsgiver benytte en [virksomhet som er godkjent for å håndtere asbest](#).

Risikovurderingen skal oppdateres når nye opplysninger eller endringer i arbeidet tilsier det. Risikovurderingen skal foretas i samarbeid med arbeidstakerne eller deres representanter.

Det kreves tillatelse fra Arbeidstilsynet for å håndtere asbest

I utgangspunktet er både bruk og håndtering av asbest og asbestholdig materiale forbudt. Slikt arbeid kan bare utføres av virksomheter med spesiell opplæring og tillatelse til riving, reparasjon og vedlikehold av asbestholdig materiale, og for håndtering av asbestholdig avfall.

Les mer om hvilke krav regelverket stiller til virksomheter som skal arbeide med asbest:

[Krav om tillatelse for arbeid med asbest](#)

[Her kan du finne foretak med tillatelse til å arbeide med asbest](#)

Helseundersøkelse

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakere som kan bli eller har vært eksponert for asbeststøv, gjennomgår helseundersøkelse av lunger og luftveier.

Virksomheter som ikke sysselsetter arbeidstakere

Kravene til håndtering av asbest gjelder alle virksomheter, også de som ikke sysselsetter arbeidstakere.

En gårdbruker, som driver alene uten arbeidstakere, kan for eksempel ikke fjerne asbestholdig tak fra noen av sine driftsbygninger uten tillatelse fra Arbeidstilsynet. Et annet eksempel er en tømmerbedrift uten arbeidstakere (enmannsbedrift). Begge må følge regelverket for asbesthåndtering.

Kravene gjelder imidlertid ikke for privatpersoner som i egen regi fjerner asbest fra egen eiendom. På grunn av farene ved å utsette seg for asbeststøv, bør privatpersoner likvel bruke personlig verneutstyr og følge de samme tiltakene som regelverket krever.

Regelverk om asbestarbeid

[Forskrift om utførelse av arbeid kapittel 4](#)

[Forskrift om tiltaks- og grenseverdier, vedlegg 1](#)
